

Narkotikas pilsētas jaunatnes kultūrā

ECAD mēru 15. konference

ECAD mēru 15. konference notika Polijas galvaspilsētā Varšavā šā gada 28. un 29. maijā un šajā mūsu organizācijas ikgadējā tikšanās reizē piedalījās 300 delegātu no 59 pilsētām un 19 valstīm.

ECAD izsaka lielu pateicību Varšavas pašvaldībai par 2008. gada konferences organizēšanu un par milzīgo darbu, iesaistot daudzos ekspertus, kas demonstrēja antinarkotisko darbu Polijas galvaspilsētā. Katra pilsēta, kas uzņemas mūsu ikgadējās tikšanās organizēšanu, izvēlas savu īpašu pieeju un ECAD konferenci piemēro savām vajadzībām. Šogad Varšava sniedza iedvesmojošu paraugu šādai lokālo un starptautisko interešu prasmīgai apvienošanai.

Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar pētījuma metodoloģiju un rezultātiem – par Varšavas jauniešu uzskatiem attiecībā uz narkotikām. Līdz ar pilsētas vadību mēs ceram, ka šā pētījuma rezultāti ļaus pašvaldības institūcijām un sabiedriskajām organizācijām veidot uz faktiem balstītas un

praktiskas programmas jauniešiem, lai varētu mazināt to jauno cilvēku īpatsvaru, kas eksperimentē ar narkotikām.

Konferences dalībniekus iepriecina narkosituācijas uzlabošanās Polijas galvaspilsētā, kas izpaužas kā vispārīga narkotiku lietošanas samazināšanās jauniešu vidē. ECAD augstu novērtē informāciju, kas tika iegūta Varšavā, jo mūsu darba mērķis ir darīt plaši pieejamus efektīva darba piemērus. Es aicinu visas ECAD pilsētas uzturēt ciešus un regulārus kontaktus ar ECAD galveno pārstāvniecību Stokholmā un informēt kolēģus par interesantiem projektiem, kas notiek jūsu pilsētās, lai mēs varētu cits no cita mācīties. ECAD svarīgākais resurss esat jūs – augsti kvalificēti darbinieki, kuru aicinājums ir rūpēties par to savu pilsētu iedzīvotāju vajadzībām, kuri narkoatkarības graujošo seku dēļ ir nošķirti no normālas dzīves.

ECAD Padomes priekšsēdētājs
Džims Kors

No redakcijas

“ECAD Newsletter” publicē ECAD mēru 15. konferencē izskanējušo referātu galvenās tēzes. Šāgada konferences galvenā tematika bija saistīta ar socioloģiskā pētījuma rezultātu apspriešanu. Šo socioloģisko pētījumu bija pasūtījusi Varšavas pašvaldība speciāli šīs konferences vajadzībām, kā arī tāpēc, lai uz šā pētījuma pamata veidotu pilsētas antinarkotisko politiku. Ar pilnu pētījuma tekstu, dažiem referātiem un prezentācijām, kā arī ar fotogaleriju var iepazīties ECAD mājaslapā internetā: www.ecad.net („Conference papers”).

Šim mūsu izdevuma numuram esam sagatavojuši referātu fragmentus, kas palīdzēs gūt priekšstatu par galvenajiem jautājumiem, par kuriem diskutēja eksperti.

” ECAD pastāv nu jau 15 gadus. Mums pastāvīgi jāuzdod sev jautājums – vai mēs gūstam panākumus? Vai mēs savu darbu un ierobežotos resursus koncentrējam pareizā virzienā, proti, tā, lai ticība ECAD un daudzo visā Eiropā iesaistīto cilvēku darbs nestu viņu pūliņu cienīgus augļus?”

Džims Kors

Piezīme

Kopš Tomasa Halberga aiziešanas šā gada martā, direktora pienākumus pildīja Oke Setreuss. Viņš uzraudzīs normālu organizācijas funkcionēšanu līdz 11. augustam, kad darbu sāks ECAD jaunais direktors Jorgens Svidens.

Preses konference

*Džims Kors, Oke Setreuss,
Pšemislaivs Žilinskis, Barbara
Fatiga, Vlodziemeržs Pažinskis*

Par galveno jautājumu preses konferencē kļuva „morālās panikas” problēma, kas raksturo Polijas plašsaziņas līdzekļu attieksmi pret jautājumu „jaunatne un narkotikas”. Poļu dalībnieki preses konferencē puda viedokli, ka Polijas plašsaziņas līdzekļi pārspilē narkotiku izplatības mērogus jauniešu vidē un nenovērtē to, cik svarīgi ir apzināties bīstamību, kas saistīta ar nelikumīgu narkotiku lietošanu galvaspilsētas jauniešu vidē.

Profesore Barbara Fatiga prezentēja pētījuma metodes un galvenos secinājumus. Viņa žurnālistiem norādīja, ka tā dēvētā „morālā panika” attiecībā uz jautājumu „jaunieši un narkotikas”, kas ir tik izplatīta Polijas sabiedrībā, zināmā mērā ir fenomēns, ko radījuši paši plašsaziņas līdzekļi.

Pašvaldības viceprezidents Vlodziemeržs Pažinskis, kas atbild par pilsētas sociālo politiku, komentēja pētījuma rezultātus no pilsētas administrācijas viedokļa. Viņš uzsvēra, ka narkotiku lietošanas

samazināšanās Varšavas jauniešu vidē ir cieši saistīta ar pēdējo gadu laikā sekmīgi veiktajiem pašvaldības pasākumiem un ļoti kvalitatīvo profilakses darbu.

Vietējās varas pārstāvis norādīja, ka Polijā ir stabila kopējā ekonomiskā un sociālā situācija un tas ir svarīgs fakts. „Mēs esam sasnieguši noteiktu dzīves „normalizāciju” un turpināsim strādāt bez panikas arī turpmāk,” apliecināja Vlodziemeržs Pažinskis.

ECAD direktora pienākumu izpildītājs Oke Setreuss žurnālistu uzmanību pievērsa citam konferences tematam – rehabilitācijai pēc kanabisa atkarības novēršanas. Viņš teica, ka daudzie zviedru pētījumi liecina par to, ka rehabilitācija no kanabisa atkarības ir efektīva un to var izmantot visur. Rehabilitācijas metodes tiek izmantotas visā Zviedrijā, norādīja ECAD direktors, un var cerēt, ka šīs metodes tiks plaši izmantotas arī visā Eiropā.

ECAD plenārsesija

ECAD plenārsesija jau tradicionāli notika mēru konferences pirmās dienas beigās. Daudzi delegāti piedalījās diskusijā par nākamo ECAD konferenču norises formu. Piemēram, daži diskusijas dalībnieki uzsvēra, ka mēru tikšanās ir ļoti svarīga, jo mēru konference ir svarīgākā vieta, kur var apmainīties ar informāciju, un tā mūsu starptautiskajā organizācijā ir arī augstākā lēmumu pieņemšanas institūcija. Arī jaunu biedru uzņemšanas un Stokholmas rezolūcijas parakstīšanas ceremonija ir svarīgs elements, kuru organizācijas biedri uzskata par nepieciešamu ikgadējās tikšanās daļu. Delegāti izteica vēlmi, lai ECAD konferencēs vairāk laika tiktu veltīts starptautiskajiem ekspertiem un aktuālajiem tematiem, nevis organizētājās pilsētas tematiem.

Pētījums

Konferences programma tika veidota, pamatojoties uz socioloģisko pētījumu, kuru veica Varšavas universitāte sadarbībā ar Varšavas tehnisko institūtu. Pētījumu pasūtīja Varšavas pašvaldība. Projekta galvenie mērķi bija šādi:

- Varšavas jauniešu dzīves stilu standartizācija;
- ar nelikumīgu narkotiku lietošanu saistīto risku noteikšana atkarībā no dzīves stila;

- to pieaugušo kvalifikācijas novērtējums, kuri strādā ar jauniešiem un pieņem lēmumus vai veido politiskās stratēģijas darbam ar jauniešiem, kā arī īsteno praksē profilaktiskos pasākumus;

- materiālu sagatavošana diskusijai ECAD starptautiskās konferences laikā par sociālo un kultūras pamatu profilakses darbam ar Varšavas un citu ECAD pilsētu jauniešiem.

Pētījuma autori: profesore Barbara Fatiga un Pšemislaivs Žilinskis.

Pilnu pētījuma tekstu lasiet ECAD mājaslapā www.ecad.net (“Conference papers”).

VISIT THE CONFERENCE WEB SITE ON WWW.ECAD.NET!

Pētījums par Varšavas jaunatni

Bjergs Manums Andersons (Oslo): „Tas ir ļoti labi, ka mēs esam pievērsušies „morālās panika” jautājumam attiecībā uz jauniešiem un narkotikām. Panikas atmosfēra ne tikai biedē iedzīvotājus, tai ir arī ilgtermiņa sekas, proti, sabiedrība izšķiež savus ierobežotos resursus maldīgu problēmu risināšanai.”

ECAD pārstāvis Krievijā **Georgijs Zazuļins**: „Tas ir aktuāls pētījums, kas ir svarīgs mūsu organizācijai. Mēs bieži pamatojamies uz ANO konvencijām par narkotikām – tās ir mūsu darba pamats. Taču mēs nedrīkstam aizmirst ANO konvenciju par bērnu tiesībām, kura uzliek mums pienākumu aizstāvēt bērnus no nelikumīgām narkotikām.

Tāpēc šis pētījums ir aktuāls – tas norāda vājās vietas mūsu darbā, tas norāda, kur būtu jāceļ tilti starp jauniešiem un tiem, kas strādā ar jaunatni.

Daži referenti aicināja mūs atteikties no ideoloģijas mūsu darbā. Taču es uzskatu, ka mums nav jābaidās no ideoloģijas, jo nekādas pretrunas starp ideoloģiju un zinātnisku pieeju nav. Ideoloģija nozīmē dažādas vērtības, kuras zinātniekam jāpatur prātā, veicot pētījumus sociālajā un politiskajā sfērā. Ideoloģija ir tas punkts, uz kuru balstoties, mēs pildām ikdienas pienākumus un pieņemam lēmumus. Mūsu jomā tāds jēdziens kā „fakti bez ideoloģijas” vai, citiem vārdiem sakot, fakti, kas nav atkarīgi no vienas vai otras vērtību sistēmas, nav iespējami, un tas pat ir absurdi.”

Vlodziņeržs Pažinskis (Varšava): „Mūsu konference balstās uz Varšavas vietējā pētījuma rezultātiem, un tās mērķis ir parādīt domāšanas piemēru, narkotiku problēmas risināšanas piemēru pašvaldībā. Pētījums palīdzēs mums izveidot savu antinarkotiku stratēģijas projektu. Mēs uzskatām, ka visi lēmumi jāpamato ar patiesiem pētījumiem, kas sniedz dziļāku analīzi, nekā vienkārši statistikas datus par konfiscētajām narkotikām.

Lai izveidotu profilakses programmu jauniešiem, mums jāzina, kāda tad ir šī mūsu mērķa grupa. Tēlaini izsakoties, mums jānoskaidro, kāda veida ēsma mums jāizmanto. Jo ejot maksšķerēt ir jāizvēlas tāda ēsma, kas patik zivīm, nevis maksšķernekam.”

Barbara Fatiga (Varšava): „Tas nav tikai strikti akadēmisks pētījums; mēs strādājam kopā ar sabiedriskajām organizācijām un citām ieinteresētajām pusēm. Galvenā uzmanība mūsu pētījumā tika pievērsta tam, cik svarīgi ir dzīvesvietā un ģimenē atjaunot ciešu saikni starp paaudzēm. Šo saišu sabrukums ir daudzu mūsdienu problēmu pamatā, un to uzsvēra daudzi referenti. Polijā ģimenes saites joprojām ir svarīgas; Polijas sabiedrība šajā ziņā atšķiras no Rietumeiropas sabiedrības. Tas, kas mums ir jāatjauno, ir saikne starp jaunatni un tiem, kas ar šo jaunatni strādā.”

Jauniešu, speciālistu, pētnieku un žurnālistu viedoklis par jauno cilvēku narkoatkarības problēmu

Tomass Lundkvists (Lunda, Zviedrija): „Ar narkotiku legalizācijas atbalstītājiem ir jācinās, izmantojot viņu pašu metodes, tas, viņi jāapsūdz par necilvēcību, jo viņu mērķis ir atņemt mums saprātu.

Lielākā daļa cilvēku, kas tagad sāk smēķēt marihuānu, dara to vecumā līdz 18 gadiem. Kanabinoīdi ir psihoaktīva marihuānas sastāvdaļa, kas ietekmē spēju komunicēt, meklēt risinājumus u. tml., tie rada tā dēvēto „telefona smadzeņu” efektu – tās neko neapjēdz, tikai ekranē visu. Mūsu smadzenes attīstās līdz 22 gadu vecumam. Marihuāna ietekmē indivīda spēju koncentrēties, pieņemt kognitīvas stratēģijas šajā nenobriedušajā vecumā. Ja jūs smēķējat divas trīs reizes dienā, tad jūsu smadzeņu spēja samazinās par divām trešdaļām.”

Pelle Olsons (Zviedrija): „Politikas izvēlei ir milzīga nozīme. Varbūt mums vajadzētu padomāt, kāpēc nav nevienas organizācijas, kura sauktos „Vecāki par narkotikām”?

Mums pastāstīja par to, ka Polijas plašsaziņas līdzekļi rada morālu paniku sakarā ar to, ka jaunatne lieto narkotikas. Rietumeiropā, gluži otrādi, – plašsaziņas līdzekļi apgalvo, ka narkotikas nav bīstamas, mēģina pārliecināt par to, ka narkotikas ir ienākušas, lai paliktu, un ka neko te nevar darīt.

Manuprāt, jautājums par marihuānu un attieksme pret tās smēķēšanu ir viens no svarīgākajiem narkopolitikas jautājumiem daudzas Eiropas valstīs – gan Rietumeiropā, gan Austrumeiropā.”

DISKUSIJA

Vlodziņeržs Pažinskis (Varšava): „Polijā plašsaziņas līdzekļi narkotiku tēmu izmanto, lai piesaistītu uzmanību un palielinātu tirāžu. Taču diskusija nav par legalizāciju, mums nav jāmaina šā temata ideoloģija.”

Aglancijas (Kipra) mēra Andreasa Petro ieguldījums

Valsts narkotiku kontroles un informācijas centra aptauja 2006. gadā sniedza šādus datus par dzīves posma garumu procentos, kurā jaunieši ir nelegāli lietojuši narkotiskas vielas:

	Vīrieši	Sievietes
Kanabiss	10,6%	2,6%
Ekstazī	2,8%	0,3%
Amfetamīns	1,4%	0,3%
Kokaīns	1,9%	0,4%
Heroīns	1,4%	0,4%
LSD	1,6%	0,3%

2004. gadā rīkotā aptauja liecina, ka aptuveni 4 % jauniešu vecumā no 18 līdz 21 gadam lietoja kanabisu iepriekšējā gada laikā. Citu narkotiku lietotāju skaits nepārsniedz 0,6 %.

Kanabisu kā narkotiku, no kuras ir izveidojusies atkarība, minēja 684-966 personas, kas ir 0,25-1,8 gadījumi uz tūkstošiem iedzīvotājiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem.

Triju gadu laikā – no 2004. līdz 2007. gadam – ir reģistrēti 69 nāves gadījumi, kas iestājušies vai nu narkotiku pārdozēšanas vai problēmu ar narkotikām dēļ.

Otrā diena: rehabilitācija

Marija Tatarska, fonds „Narkoatkarības profilakse”: profilakses programmu īstenošana

„Mūsu profilakses programmu svarīga sastāvdaļa ir apmācības shēma „vienaudzis vienaudzim”. Tas nozīmē, ka programmas vada jaunatnes lideri, sabiedrisko kustību pārstāvji, kas propagandē veselīgu dzīvesveidu un līdz ar to mazina riskantu uzvedību.

Viņi strādā tur, kur jaunieši pavada savu brīvo laiku, piemēram, dežūrē diskotēkās, apmeklē atskurbtuves, strādā naktsklubu kioskos. Ko tieši darīt, šie cilvēki izvēlas paši.

Brīvā laika organizēšana ir svarīga profilakses darba daļa. Jau daudzus gadus jauniešiem populārs ir teātris, ielu uzvedumi, dažādi interešu pulciņi u.tml.”

Miroslava Straburžinska, Atkarību ārstēšanas centrs: atkarību ārstēšana un kaitējuma mazināšanas metodes

„Ar atkarību ārstēšanu Polijā var nodarboties tikai akreditētas medicīnas iestādes. Jau 1970. gados Polijā radās izpratne par to, ka narkoatkarības problēma apdraud sabiedrību. Tad arī izveidojās daudzas sabiedriskās organizācijas, kuras centās sniegt savu atbildi uz šo problēmu. Taču viņu darbs nav atkarību ārstēšana, jo šīs organizācijas nav medicīnas iestādes. Tagad sabiedriskās organizācijas piedāvā dažādus veidus kā atbrīvoties no atkarības, ieskaitot individuālo un ģimenes terapiju, kuras mērķis ir pilnīga atbrīvošanās no atkarības.

Kaitējuma mazināšanas programmas īsteno lielākā daļā sabiedrisko organizāciju. Viņu piedāvājumi kļūst arvien populārāki, jo šīs organizācijas aktīvi darbojas gan ielās,

gan brīvā laika pavadīšanas vietās un viņu darbs ir vērst uz jauniešiem, viņu ģimenēm un tiem, kas eksperimentē ar narkotikām. Šīrču apmaiņas programmas Varšavā īsteno divas organizācijas. Manuprāt, kaitējuma mazināšanas filozofiju var raksturot kā pragmatismu. Tas nozīmē, ka mūsu uzdevums ir noskaidrot, ko vēlas pacients un ārstēt tos, kas paši to vēlas.

Varšavas pašvaldība ieklausās mūsu viedokli. Tā finansē mūsu programmas atbilstoši darba efektivitātei. Kopumā var teikt, ka vietējās varas iestādes tagad labāk izprot narkotiku problēmu nekā tas bija agrāk. Mums ir svarīgi lobēt tās programmas, kuras darbojas mūsu labā. Pilsētai, savukārt, jājūt, ka mēs strādājam kopējām labumam.”

Kataržina Sikorska, asociācija „Sociālās rūpes”: postrehabilitācija

„Vairāk nekā 80 % pacientu, kuri izmantoja mūsu programmu, ir sekmīgi beiguši terapiju. Programmas īsteno četras organizācijas, kas ietilpst mūsu asociācijā. Mūsu darba filozofija ir mainījies, tagad mēs veicam ārstēšanu arī ar medikamentiem.

Mūsu mērķis ir sagatavot pacientus patstāvīgai dzīvei pēc programmas beigām. Mēs viņiem mācām, kā dzīvot parastu dzīvi, kā kļūt par sabiedrības daļu. Mēs ne tikai rehabilitējam, mēs sniedzam zināšanas, kas nepieciešamas normālai funkcionēšanai: piemēram, kā lasīt darba līgumu vai dzīvokļa īres līgumu. Mēs cenšamies mazināt recidīva risku. Mēs esam tāpēc, lai mazinātu sociālās atsveinātības risku pēc tam, kad beidzas narkoatkarīgā rehabilitācijas programma.”

Lelūgums uz starptautisko mēru konferenci

Ļaujiet man uzaicināt jūs uz starptautisko mēru konferenci, kas 2009. gada 5. un 6. februārī notiks Gēteborgā. Tā būs arī ECAD pilsētu mēru 16. konference.

Gēteborga lielu nozīmi piešķir starptautiskajai sadarbībai, it īpaši nelikumīgo narkotiku apkarošanā. Gēteborga ir aktīva ECAD locekle jau kopš organizācijas dibināšanas 1994. gadā. 2009. gadā konference atzīmēs 100. gadadienu kopš Šanhajas starptautiskās konferences, kurā tika apspriesta pirmā konvencija par narkotikām. Šī konvencija tika pieņemta pēc dažiem gadiem – 1912. gadā. Pasaules narkosindikāti savas nelikumīgās darbības neierobežo nacionālajās robežās. Tāpēc sekmīga narkotiku apkarošana nav iespējama bez aktīvas starptautiskās sabiedrības sadarbības visos līmeņos. Ļoti liela nozīme šajā darbā ir ANO konvencijām par narkotikām. Dažu pašlaik aizliegtu narkotiku legalizācijas propagandētāji cenšas izmantot narkotiku jautājumiem veltīto ANO Ģenerālās Asamblejas sesiju, kas notiks 2009. gada martā, lai ieviestu šajās konvencijās sev vēlamos grozījumus.

Viens no galvenajiem starptautiskās mēru konferences un ECAD pilsētu mēru 16. konferences uzdevumiem ir tautas atbalsta manifestēšana ANO konvencijai par narkotikām un ANO konvencijai par bērna tiesībām (33.pants). Mūsu pilsētā pulcēsies konferences dalībnieki un referenti, kas pārstāvēs daudzas pasaules valstis un organizācijas. Izmantojot izdevību, aicinu jūs uz Gēteborgu 2009. gada 5. un 6. februārī. Laipni lūdzam!

Gēteborgas vicemērs Karina Liljesanda

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. ECAD member cities work to develop initiatives against drug abuse supporting the United Nations Conventions.
Has your city joined ECAD?

ECAD Head Office
European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia
www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru
+7 812 328 96 65

ECAD Regional Office in Latvia
Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv

ECAD Regional Office in Bulgaria
www.ecad.hit.bg/home.html
doctor_ivo@abv.bg
+359 5 684 1391

ECAD Regional Office in Turkey
www.ibb.gov.tr/ecad ecad@ibb.gov.tr